

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

... want hij verwachtte de stad, die fundamenteën heeft ...

Hebreë 11 : 10a.

Abraham zag van het heden naar de toekomst. Hij was vast overtuigd, dat hij niet tevergeefs leed en streed, leefde en worstelde. Wanneer hij lette op de tent, waarin hij woonde, dan zag zijn geloofsoog reeds de stad! In het geloof kon Abraham op aarde een stad missen, omdat hij vertrouwde eens een stad te zullen bezitten, een vaste woonplaats. Hij verwachtte de stad, zegt onze tekst. Hij was daarheen op weg. Hij verwachtte de stad. En deze stad heeft fundamenteën. Ze kan niet wankelen, ze staat vast als een rots.

Hier woonden de aartsvaders in verplaatsbare tenten. Maar hun is een beter lot bereid. Hij verwachtte de stad. Abraham heeft in het geloof geleefd en daardoor had hij uitzicht op de toekomst.

Het geloof is als een verrekijker, die de dingen van veraf dichtbij brengt, zodat de afstand kleiner wordt en het voorwerp scherper omlijnd.

Abraham kende een hoopvolle toekomst, die hem wenkte, aanmoedigde om door de nevelen van het heden voort te gaan als een pelgrim naar Gods stad. Hij verwachtte de stad, die fundamenteën heeft.

Wie heeft deze stad gebouwd? Wel, God Zelf is haar Kunstenaar en Bouwmeester. In die stad straalt alles Gods heerlijkheid uit. De straten zijn van goud en de poorten van paarden. De heerlijkheid Gods heeft ze verlicht en het Lam is haar kaars.

O nee, het is geen stad met handen gemaakt. Wat met handen wordt gemaakt, kan ook door handen worden afgebroken. Maar deze stad is door de Heere Zelf gebouwd, door de eeuwige God, en is daarom zelf ook eeuwig in de hemelen.

Zie, zo zag Abraham, die in tenten woonde, uit naar de stad, die fundamenteën heeft. Door die verwachting werd hij gedragen. Hij leefde in het licht van de wenkende eeuwigheid, en was daarom vreemdeling hier beneden. Hij wist het aan mijn lijden en strijden hier beneden komt straks een einde, en dan krijg ik in ruil daarvoor een eeuwige heerlijkheid in die stad, die fundamenteën heeft, waar ik mijn God in volmaaktheid mag dienen. Hier mocht hij reeds de beginselen van die eeuwige vreugde in zijn hart gevoelen. Maar straks zal hetgeen ten dele is teniet gedaan worden en plaats maken voor de volmaaktheid.

Komt lezer, werden wij al vreemdeling hier beneden? Door de wedergeboorte afgesneden van onze oude verbindingen?

Mensen, die het verstaan: hier beneden is het niet!

*'t Ware leven, lieven, loven is:
daar waar men Jezus ziet!*

Waarvan is onze verwachting? Van de dingen van beneden? Van deze wereld? Och, wat zijn we dan nameloos arm! Wat kan onze verwachting dan anders zijn dan een schrikkelijke verwachting des oordeels en der hitte des vuurs, zegt ons Gods Woord, dat de waarheid is. Lot zocht in aardsgezindheid de stad op aarde, maar ge weet, dat Sodom is verbrand met vuur en zwavel van de hemel. Ja, zegt ge: maar is dan de wereld schijn, en is ons leven hier beneden dan geen werkelijkheid? Moeten we dan niet werken en onze

levenstaak vervullen met alle toewijding en ernst, die in ons is?

Zeer zeker, maar dan staande in de kracht der eeuwigheid, kracht puttend uit de geloofsgemeenschap met de Heere uit de verwachting van de stad, die fundamenteën heeft. Die van deze wereld is, komt met de wereld om! Zalig, die met Abraham vreemdeling werd hier beneden, en daarom op weg is naar de stad.

Kind des Heeren, laten Gods inzettingen gedurig uw gezangen mogen zijn. De vijanden zijn talrijk. Maar vreest niet! Ge zijt niet alleen in het vreemde land. De Heere slaat u gade. Hij ziet uw moeite en verdriet, die ge in Zijn hand moogt geven. Hoe het ook tegenlopen, blijft gestadig op Gods goedheid hopen. Leef nauw, opdat Gods Naam om uwentwil niet gelasterd maar veeleer geëerd en geprezen mag worden. Ge zijt op doorreis! En uw lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, werpt van zich een gans zeer uitnemend gewicht van eeuwige heerlijkheid. Nog slechts een weinig lijden, nog slechts een korte nacht. ...

*Straks is de vreemdelingschap ver-
geten;
en gij, gij zijt in 't vaderland!*

Vlietstra.

Uit het land van de Bijbel 11.

B. Het huiselijk leven.

2. De verhouding onder de familieleden. (vervolg).

Vele gewoonten en gebruiken betreffende het „gezinsleven” waren oudtijds in de Oosterse landen, rondom de Bijbel gelegen, zo geheel anders als bij ons, Westerlingen, vooral thans!

Nu veranderen bepaalde gebruiken bij ons, Westerlingen, gemakkelijker en vaker dan bij de Oosterse volken. Vooral oudtijds. Zij konden zelfs eeuwen lang onveranderd blijven. Ja, ook nu nog.

Verschillende van die vaststaande gewoonten en gebruiken vinden we in de Bijbel.

Eén van zulke gewoonten betreft de verhouding van de ouders ten opzichte van hun kinderen. Er was bij de gehuwde vrouwen een sterk verlangen naar de geboorte van „zonen” dan van dochters.

Zelfs ging men wel eens zó ver, dat de geboorte van een „dochter” als een „oordeel” van de goden beschouwd werd. Ook bij Israël was die gedachte niet vreemd. Een voorbeeld vinden we bij Rachel. Wat riep zij als hartstochtelijk uit tot haar man: „Geef mij kinderen, of indien niet, zo ben ik dood”. Er staat in het Hebreeuws: „baniem”, dat betekent: „zonen”. De reden daarvan was, dat „zonen” het huis bouwden en de familienaam voortzetten. Daarom was het ook een bijzondere eer voor de vader, zich omringd te zien van zonen, kleinzonen, ja van achtkleinzonen. Aangezien men reeds jong trouwde, kon men hun vierde geslacht zien. En 't was van grote betekenis en waarde voor een geslacht van een twee honderd leden. Want zulk een groot geslacht kon heel wat meer inbrengen dan een van vijftig leden.

We zien hiervan ongetwijfeld een duidelijk voorbeeld beschreven in Psalm 127, in de verzen 3 t/m 5, waar we lezen:

„Zie, de kinderen zijn een erfdeel des

Van de administratie

Het is bij de administratie in deze tijd van het jaar altijd vrij rustig, hoewel de gebruikelijke adreswijzigingen e.d. steeds doorgaan en gelukkig ook de opgaven van nieuwe abonnees, het waren er dit keer weer 7. Hartelijk dank.

We zien uit naar de laatste betalingen van het abonnementsgeld (zie het vorige nummer van ons blad „Van de redactie”).

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

1. R. de V. Hartelijk dank voor uw activiteit, die ons twee nieuwe abonnees opleverde.

2. K.K. Ik heb uw brief met bijlagen doorgegeven aan de schrijver van het door u bedoelde artikel.

3. K.B. U vraagt naar het boek van Ds. Van Leeuwen. Indertijd meende ik stellig te mogen verwachten, dat spoedig tot de uitgave zou worden overgegaan. Maar dat is niet het geval geweest, ondanks de aandrang, die ik telkens uitgeoefend heb en er zit nog geen schot in de uitgave, hoe dat ook te betreuren is. Daarom zou ik u nu willen raden om een ander goed boek voor uw boekenbon te kopen.

4. School voor Dundas en Hamilton. Ik ontvang een overbetaling op de brochures van Ds. Van der Meij tot een bedrag van f 15,40, bestemd voor de school. Daarvoor hartelijke dank.

B.

Heeren; (Voor „kinderen” staat er weer in het Hebreeuws het woord „zonen”). Des buiks vrucht is een beloning. Gelijk de pijlen zijn in de hand eens helds, zodanig zijn de zonen der jeugd.

Welgelukzalig is de man, die zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd worden, als zij met de vijanden spreken zullen in de poort”.

't Zij hierbij even opgemerkt, dat in de „poort” van de stad de rechtspraak plaats had. Zo zette Boaz zich „in de poort”, toen juist de „losser” voorbijging.

En nu een vraag in verband met dit geciteerde uit de Bijbel:

Zouden we dit sterke verlangen van de geboorte van „zonen”, meer dan van dochters, niet moeten zien in het licht van de verwachting der Oud-Testamentische kerk van de beloofde Messias?

Dan nog een en ander over de voorbeelden uit de Oud-Testamentische Bedeling inzake de vooruit-zetting van de man boven de vrouw. Het is ongetwijfeld waar, dat er vele van deze zaken in de Nieuw-Testamentische Bedeling niet meer gelden. De apostel geeft verschillende plaatsen hierover aan.

Nu dienen we hier toch zeker zeer nauwkeurig te onderscheiden.

Mag men uit het wegvallen van het verschil inzake de Oud-Testamentische zagezegde ten-achter-stelling van de vrouw de gevolgtrekking maken, dat dit nu ook moet gelden voor al zulke zaken, welke in Nieuw-Testamentische Bedeling aan de orde gesteld worden? Zelfs dus ook voor de toelating van de vrouw tot de ambtelijke bediening van Woord en Sacramenten? Ook o.i. verre vandaar!

3. De leefwijze in het gezin.

Thans nog een en ander over de „leefwijze” in de gezinnen van destijds.

Allereerst nog iets over het „huisraad”. Dit bestaat niet, zoals bij ons, uit stoelen, tafels en ledikanten. Deze waren voor de Oosterling ook niet nodig.

Bij de maaltijd lag men, de benen gekruist achterwaarts.

Men sliep op eenvoudige matrassen. Dat waren gevulde matrassen, die gemakkelijk opgerold en gedragen konden worden.

Men lag gekleed op deze beddekens, want dat kón in verband met het warme klimaat. Alleen bij wat koudere temperatuur had men een harige mantel aan. De armen gebruikten hiervoor hun opperkleed. Vandaar het gebod om het kleed des armen niet langer in pand te nemen, dan tot de avond. Dat lezen we in Deuter. 24 vs. 13a: „Gij zult hem dat pand zekerlijk wedergeven, als de zon ondergaat”.

Maakte men voor de maaltijd toch gebruik van een tafel, dan werd die na de maaltijd in de regel weggenomen.

Eenvoudig aardewerk plaatste men op een plank, aan de muur bevestigd. Om het huis te verlichten had men een lamp, gezet op een houten standaard.

Verder stond er een „handmolen” voor het dagelijks gebruik, om de meelkorrels te vermalen voor 't bakken van het brood. Dat deed men zelf. Daarvoor stond er ook een zelf-gemaakte, heel eenvoudige oven. Men bakte steeds voor één dag en voor één gezin tegelijk.

Oven

Zulk een oven was een stenen schotel. De schotel werd omgekeerd neergezet, terwijl men haar bodem had weggenomen. Die holte daarbinnen was dus de oven, die op een paar stenen gezet werd. De brandstof bestond uit droge mest. Aangestoken zijnde, maakte zij de schotel goed warm. Daarna plakte de vrouw het toe bereide brood, hetwelk bestond uit platte koeken, ongeveer 2 centimeter dik 20 in doorsnee. Het meel bestond uit gemalen tarwekorrels, gemalen dus met de handmolen.

De arme bewoners aten „gerstebroden”. We lezen bij de spijziging der vierduizend van een jongske, dat vijf gerstebroden had en twee visjes. (Johannes 6 vs. 9).

Men at gewoonlijk „gezuurd” brood. De zuurdesem was een bewaard stukje deeg, dat men in het water legde en zo tot bederf overging.

Was er echter een groter gezin, dan nam men een andere oven, welke groter was. Zulk een oven was een rond stenen vat van ongeveer een meter hoog. Deze had de vorm van een „bijenkorf”. Aan de onderzijde was een deurtje gemaakt, terwijl de bovenkant open was, dienende dus als een schoorsteen.

Nog een oven

Nadat de oven goed heet was, plakte men de koeken rondom op de wand. Men legde de meelkoeken ook wel in de as van het vuur. Men verzamelde ook de broodkruimels. De Heere Jezus gaf ook Zijn discipelen opdracht om na het eten de overgeschoten brokken te verzamelen, opdat er niets verloren zou gaan. Johannes 6 vs. 12. Hierin ligt wel een treffende les opgesloten, nietwaar!

Wat zijn wij, bevoorrechte mensen, toch vaak ongevoelig in dit verband. Hoeveel brood ligt er vaak in de asbakken aan de straat!

Een echte lekkernij was ook „geroost koren”. De discipelen aten zelfs onderweg ook korenaren, ook op de sabbath, wat de farizeërs zeer kwalijk namen, namelijk, dat de discipelen dit deden op de sabbath.

Ook bereidde men boter op heel eenvoudige wijze. Men goot de melk in een zak, welke aan alle kanten goed dicht gemaakt was en vastgemaakt werd aan een houten driepoot. Dan werd de melk gestoten en geslagen. We lezen immers: „De drukking der melk brengt boter voort”. (Spr. 30 vs. 33).

We lezen zelfs ook van het eten van „sprinkhanen”. Die at Johannes de Doper. Zij werden gedroogd en gemalen als meel om ze ook te kunnen verkopen onder de arme bevolking. Zij werden ook als een zwaar oordeel over Israël gebracht. Zie bij de profeet Joël, die ze zag als enorme grote legers! Denk ook aan de sprinkhanenplaag in Egypte.

Nu iets over „het gemeste kalf”, waarvan we lezen van Abraham. „En Abraham liep naar de runderen, en hij nam een kalf, teder en goed, en hij gaf het aan de knecht, die zich haastte om dat toe te maken”. Gen. 18 vs. 7. Het slachten en klaarmaken van het kalf moest niet te lang duren in verband met het warme klimaat. Men hing het dier aan een stok, die twee mannen op hun schouders nemen, zodat het gemakkelijk kon bewerkt worden. Die bewerking geschiedde ook vlug, vooral wanneer de gast haast heeft in verband met de reis, die hij moet maken. Ook beenderen maakte men stuk, om die samen met het vlees te koken in een koperen ketel met wat water en zout en soms ook met wat zure melk.

Dan schepte men met een houten lepel de stukjes vlees op platte ronde borden, waarna de gast of gasten daarvan heerlijk aten. We denken hierbij ook aan die stem uit de hemel, welke tot Petrus kwam: „Sta op Petrus, slacht en eet”!

Het eten van een „wildbraad” was ook een kostelijke traktatie, zoals een hertenboutje. Zo moest Ezau ook voor zijn vader een wildbraad jagen om zijn eerstgeboorte-zegen te ontvangen, welke echter niet Ezau ontving, maar Jacob.

Er werd ook vis gegeten, die op het meer van Gennésareth werd gevangen. Denk aan de wondere visvangst door de discipelen.

We willen echter nog enkele voorwerpen noemen van het huisraad. We vinden daaronder ook aarden potten, waarin water, melk en olie werden bewaard. Deze stonden tegen de wand van de woonkamer. Ook een paar kisten tot berging van kleren en andere kostbare voorwerpen. Men maakte ook het huisraad zelf en veel handwerk. Veel rabbijnen deden dat zelf.

Nu waren de Israëlieten van-huis-uit geen officiëel handeldrijvend volk. Dat zijn zij eerst geworden na hun verstrooiing onder de volken.

Dr.

v.L.

IN DE BEGINNE

Genesis Eén tot Drie en het Gezag van de Heilige Schrift

door Prof. Dr. Edward J. Young
18

Is dit een Legende of een Mythe?

Tegenwoordig worden allerlei pogingen aangewend om de historiciteit van de gebeurtenissen die in Genesis drie worden vermeld te ontkennen. Onder hen die toestemmen dat dit hoofdstuk niet een fabel is, zijn er die het als een legende willen beschouwen. Alle volken hebben legenden van de een of andere soort. Dat zijn min of meer onschuldige verhalen die van geslacht tot geslacht zijn doorgegeven. Men suggereert dat we ook hier zo'n legende voor ons hebben.

Maar kan dit nu werkelijk bevredigen? Het hoofdstuk verklaart de oorsprong van de zonde in de wereld. Het ademt een morele ernst die in het geheel niet schijnt te passen bij een legende. Bovendien treffen we dezelfde karakters in het derde hoofdstuk aan die we ook in het tweede hoofdstuk aantreffen en die later weer in het vierde voorkomen. Er is een verband, dat alles koppelt aan de intree van de zonde in de wereld. Het lijkt in het geheel niet op het soort verhaal dat voor vermaak verteld wordt. De morele ernst en het serieuze karakter van het geschiedverhaal passen niet bij een legende.

Er zijn nog sterkere redenen om te ontkennen dat dit hoofdstuk een legende is,

maar ik ga daar thans niet verder op in. Ik wil er nu op wijzen dat weer anderen dit hoofdstuk een mythe noemen. Een mythe is in het moderne taalgebruik niet noodzakelijkerwijs een verhaal over goden en godinnen. De meesten onder ons hebben op school waarschijnlijk wel zulke verhalen gelezen, en hebben die interessant gevonden. Maar zelfs als kinderen namen wij ze nooit serieus. Wij geloofden niet dat ze waarheid bevatten. Maar tegenwoordig ziet men een mythe niet zo zeer als een verhaal over goden en godinnen, doch als een verhaal dat een religieuze waarheid voorstelt. In dit opzicht verschilt het met een fabel.

Ook is een mythe niet een gewoon verhaal over een held of een volk uit de oudheid. Een mythe, zo zegt men, stelt een religieuze waarheid voor in de vorm van een verhaal. Treffen we dit hier aan in het derde hoofdstuk van Genesis? Hebben we hier een mythe die ons iets vertelt dat niet werkelijk gebeurd is, die ons slechts een religieuze waarheid voorstelt die wij ontvangen om ervan te kunnen leren?

Is dit een Gelijkenis?

Voordat ik verder op het probleem van de mythe inga, wil ik er nog op wijzen dat het derde hoofdstuk van Genesis ook wel als een gelijkenis beschouwd wordt. In dit verband verschilt het gebruik van het woord gelijkenis zeer weinig met de term mythe. Een gelijkenis is eveneens een verhaal dat een geestelijke les bevat. In het Nieuwe Testament treffen we vele gelijkenissen aan. De Heere Jezus gebruikte ze dikwijls. Wanneer Hij door middel van gelijkenissen leerde, maakte Hij altijd een toepassing. De discipelen leerden vele geestelijke lessen door de gelijkenissen die de Heere Jezus hen verklaarde.

In het Oude Testament staan ook een aantal gelijkenissen. Elk met een eigen les. Daar is bijvoorbeeld het verhaal van het oilam. Toen David zijn vreselijke zonde bedreven had, zond de Heere de profeet Nathan tot hem. Nathan beseftte heel goed dat hij niet naar David kon gaan om dan meteen te beginnen met een gesprek over Davids zonde. Misschien was David wel in een stemming dat hij gemakkelijk iemand die te ver ging in het ondervragen, het leven kon ontnemen. Daarom begon Nathan met een heel eenvoudig Oosters verhaal. "Er waren twee mensen", zei hij, "de een rijk en de ander arm. De rijke had zeer veel schapen en runderen. Maar de arme man had niets dan een klein oilam, dat hij gekocht had en opvoedde. Het was hem als een dochter. De rijke man kreeg bezoek en bereidde een maaltijd voor zijn gast. Hij spaarde zijn eigen vee en pleegde diefstal. Hij nam het oilam van de arme man. Dit bood hij zijn gast aan." David luisterde met aandacht naar het verhaal en werd zeer verontwaardigd. Onmiddellijk sprak hij zijn oordeel uit: "De man die deze misdaad begaan heeft zal sterven. Bovendien zal hij het viervoudig vergoeden, omdat hij dit gedaan heeft en geen medelijden had." Toen kwam voor Nathan het juiste ogenblik om de gelijkenis toe te passen. Hij zei tot David: "Gij zijt die man". Nathan gebruikte de gelijkenis zeker niet tot Davids vermaak, maar om hem tot een belijdenis van zijn zonde te brengen. Zo sprak Nathan tot de koning en paste de betekenis van de gelijkenis op David toe.

Een gelijkenis bevat dus een les. De Heere Jezus liet dit goed zien in de gelijkenissen die Hij leerde. Ze bevatten een toepassing. Dit is kenmerkend voor een gelijkenis. Maar we vinden in het derde hoofdstuk van Genesis dit kenmerk niet. Na het geschiedverhaal van de verzoeking en de val wordt er geen les of toepassing aan toegevoegd. We vinden niets van dien aard in Genesis drie.

Hier is geen les of toepassing gebaseerd op dit hoofdstuk aan toegevoegd. De schrijver vermeldt eenvoudig wat er plaats vond. Dat is het punt dat we voor ogen moeten houden.

We vinden opmerkelijke steun voor deze verklaring in het Nieuwe Testament. In het vijfde hoofdstuk van de brief aan de Romeinen vergelijkt Paulus de daad van Adam met die van Christus. Zoals Adam het ene heeft gedaan zo heeft Christus het andere gedaan.

Indien wat Paulus zegt over Adam niet waar is, indien Adam geen historische figuur is, volgt daar niet uit, dat er helemaal geen Christus nodig is? Indien het werk van Adam

een denkbeeldig iets is, hoe weten we dan dat het werk van Christus niet denkbeeldig is? Indien Adam niet een historische figuur is, dan is het niet noodzakelijk te geloven dat Christus een historische figuur is. Dit betreft het fundamentele punt in de redenering van Paulus.

Elk vers in dat hoofdstuk — beginnende met vers twaalf — illustreert dit punt. Neem bijvoorbeeld vers achttien: "Zo dan, gelijk door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, also ook door één rechtvaardigheid komt de genade over alle mensen tot rechtvaardiging des levens." Dit is een van de belangrijkste waarheden in de Heilige Schrift.

Let er op wat dit inhoudt. Zo dan (daarom) verbindt als een inleidend woord, de twee delen van deze tekst. Precies zoals dit ene waar is, is dat andere ook waar.

Paulus zegt: Zoals de overtreding van één mens (dat is Adam) voor alle mensen tot veroordeling is." Hij zegt met andere woorden, dat de reden waarom alle mensen onder veroordeling zijn, is de daad van de eerste mens Adam. Dan komt hij tot de slotsom: "... zo door de rechtvaardige daad van één — dat is, de dood en opstanding van onze Heere — is het voor alle mensen tot rechtvaardiging ten leven."

De rechtvaardige daad van de Heere komt overeen met de overtreding van Adam. Paulus zegt dat de rechtvaardiging die de kinderen Gods betreft, berust op de rechtvaardige daad van Jezus Christus. Tevens dat de rechtvaardige daad van Jezus Christus wordt vergeleken met de overtreding van de eerste mens. Er zijn twee mensen die het menselijk geslacht vertegenwoordigen. De eerste mens is uit de aarde aards. De tweede mens is de Heere van de hemel.

Indien de eerste Adam nooit geleefd heeft en niet historisch is, dan is het hele argument betreffende de tweede Adam waardeloos.

Neem goede nota van de betekenis van dit alles. Paulus geloofde in de historiciteit van Adam. Daar de brief aan de Romeinen behoort tot de Heilige Schrift, vrouwen we hetgeen hij over deze zaak zegt. We moeten dus de historiciteit van Adam handhaven.

N.B. Het copyright van deze vertaling van "In the Beginning" door Prof. Dr. E.J. Young berust bij "The Banner of Truth Trust".

Rondom de doopvont 2.

b. Qumran

In de gemeenschap van Qumran, een gemeenschap van afgescheiden Joden, Essenen, in de nabijheid van de Dode Zee, namen ook in de tijd van Jezus' omwandeling de rituele wassingen een grote plaats in. Deze Essenen hadden de gemeenschap met de Jeruzalemse priesterschap verbroken, uit protest tegen de veruitwending van de eredienst. Zij beschouwden zichzelf als de ware priesterschap en hechtten grote waarde aan herhaaldelijke reinigingsbaden. Door deze dagelijkse wassingen werd naar hun gedachten het verbond met God vernieuwd. Nieuwelingen die zich bij de gemeenschap wilden aansluiten moesten eerst een inwijdingsrite ondergaan door middel van een eerste wassing. Daarmee wilde men het oude leven achter zich laten en een nieuw leven beginnen van gehoorzaamheid aan de geboden.

Hoewel deze wassing herinnert aan de christelijke doop ontkent prof. Versteeg dat er sprake is van een directe ontleiding van de doop aan de wassing van Qumran.

c. Prosolietendoop

Ouder dan de christelijke doop is ook de joodse prosolietendoop. De joden hadden in de eeuwen die aan Christus' komst voorafgingen de gewoonte om mannen en vrouwen die een overgang maakten van het heidendom naar het jodendom, te dopen. Prof. Versteeg ziet een bepaalde relatie tussen de joodse prosolietendoop en de christelijke doop vooral wat betreft: "een achter zich laten van het oude leven en een ingaan in een nieuw leven".

d. Doop van Johannes de Doper

Het meest opvallende van de doop van

Johannes de Doper is het eschatologische karakter d.w.z. dat "deze doop stond in verband met het beslissend (eschatologisch; eschaton=einde) ingrijpen van God in de Persoon en het werk van Jezus, de Messias". De prediking die aan deze doop voorafging was: Het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Mattheüs 3 : 2. Johannes' optreden wordt geheel bepaald door de Persoon van Jezus. Zijn taak was: de Messias een volk, een nieuw Israël toe te bereiden. Zijn doop ging vergezeld van een oproep tot bekering. Het is een doop der bekering. Markus 1 : 4. Bij bekering hebben we dan te denken aan een bekering van een uniek heilshistorisch karakter: De omkeer naar het heil van het Koninkrijk der hemelen, dat nu nabij gekomen is. Bij afwijzing van dit heil, blijft slechts het oordeel over. De bijl ligt aan de wortel van de bomen. Mattheüs 3 : 7-10.

Ook wordt Johannes' doop genoemd: een doop van bekering tot vergeving der zonden. Deze vergeving der zonden is door de oude profeten beloofd als de grote gave van de eindtijd. Jeremia 31 : 34. Deze gave wordt echter niet zondermeer door de doop zelf verleend. De doop heeft geen waarde in zichzelf, maar ontleent zijn waarde aan het heilsgebeuren in Christus. Hij alleen kan dopen met de Heilige Geest en met vuur. Mattheüs 3 : 11. De doop van Johannes wees dus heen naar het beslissende komen van God tot de wereld met heil en gericht.

We kunnen zeggen dat prof. Versteeg overeenkomsten ziet tussen de christelijke doop, die Jezus instelde vóór Zijn hemelvaart enerzijds en de oudtestamentische wassingen, de inwijdingsrite van Qumran en de Joodse prosolietendoop anderzijds. Het grote verschil met deze wassingen is dan dat de christelijke doop op het beslissende heilsgebeuren in Christus is gericht en de wassingen van Qumran en de Joodse prosolietendoop niet.

De overeenkomst tussen de doop van Johannes en de christelijke doop is dat ze beiden betrokken zijn op het heilsgebeuren in Christus. Het verschil is dat de doop van Johannes uitzag naar het beslissende komen van God in Christus en dat de christelijke doop daarop terugziet. De doop van Johannes behoorde nog tot de oude bedeling en de doop van Christus tot de nieuwe bedeling van het Koninkrijk dat gekomen was.

5. Verhouding doop en besnijdenis

Prof. Versteeg is van mening dat de christelijke doop op hetzelfde heilsgebeuren in Christus betrekking heeft als de besnijdenis. Ook de besnijdenis heeft betrekking op het gebeuren van het kruis en de opstanding van Christus. "Er loopt een directe lijn van de besnijdenis naar de doop".

De doop is de christelijke vervulling van de besnijdenis. Vervulling in de zin van afronding. Met verwijzing naar Romeinen 4 : 11 benadrukt prof. Versteeg dat de besnijdenis zelf Abraham niet in de gerechtigheid liet delen. De besnijdenis was een zegel van de gerechtigheid van het geloof van Abraham. De besnijdenis was dus niet een zegel van het gelóof van Abraham, maar zegel van de gerechtigheid die door het geloof zijn deel was! Dus niet een bevestiging van Abrahams' gelóof, maar een bevestiging van Gods rechtvaardigverklaring van de gelovige Abraham. Eenvoudig gezegd: Abraham bezat in zijn besnijdenis niet een garantie van de echtheid van zijn gelóof maar een garantie van de waarachtigheid van Gods heilsbeloften.

Hier ligt nu de fundamentele overeenkomst tussen de besnijdenis en de christelijke doop. De doop verwijst niet naar iets in de mens maar naar een gebeuren buiten hemzelf, het heilsgebeuren in Christus.

In zijn uitleg van Kolossensen 2 : 11, 12 komt de hoogleraar nog terug op het verband tussen de besnijdenis en de doop.

Samenvatting

1. Het Griekse woord voor "dopen" is baptidzein. Pas in de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament krijgt dit algemene woord een religieuze betekenis. Bewust gebruikten de bijbelvertalers geen Griekse woorden die aan heidense reinigingsriten her-

innerden: De christelijke doop heeft een uniek karakter.

2. Het dopen "in de Naam van de Heere Jezus" betekent: iemand onder Zijn zeggenschap brengen.
3. Er is verband tussen de christelijke doop en de oudtestamentische reiniging in tabernakel- en tempeldienst. De grondgedachte van beiden is: De onreine mens kan niet zondermeer voor Gods aangezicht komen.
4. De profeten waarschuwden voor reinigingsautomatisme. De reiniging met water alleen is ontoereikend. De reiniging met water dient met waarachtige bekering gepaard te gaan.
5. De profeten verkondigden dat de eigenlijke allesbeslissende reiniging zou plaatsvinden in de toekomstige heilstijd, door middel van de gave van de Geest.
6. De christelijke doop herinnert volgens prof. Versteeg aan de reinigingsriten van de Joodse Qumrangemeenschap en de Joodse prosolietendoop. Door deze reiniging en doop had men het oude leven achter zich gelaten en was men een nieuw leven binnengegaan.
7. De doop van Johannes verwijst naar het beslissende heilsgebeuren in Christus: Hij alleen kan dopen met de Heilige Geest en met vuur.
8. De joodse besnijdenis verwees naar hetzelfde heil in Christus als de christelijke doop. De doop is de vervulling, de afronding van de besnijdenis. Beiden, besnijdenis en doop, zijn teken van het verbond en zijn garantie van de waarachtigheid van Gods heilsbeloften.

In een volgend artikel hoop ik een weergave te geven van de uitleg die prof. Versteeg geeft van een aantal nieuwtestamentische Schriftplaatsen.

Hoewel ik oprechte waardering heb voor veel zorgvuldige exegese, zal ik toch ook een enkel vraagteken plaatsen.

ds. L.W. van der Meij.

Generale Synode A.D. 1983 2.

In dit tweede artikel wil ik komen tot het begin van een weergave van enkele synodale besluiten, met hier en daar wat verduidelijkend commentaar. Zoals u weet, zijn er heel wat belangrijke besluiten genomen op onze Synode. Sommige van die besluiten lagen op, wat we zouden kunnen noemen, liturgisch gebied; b.v. het al of niet zingen van het vrije lied in de eredienst. Andere besluiten hadden te maken met ethische kwesties, o.a. met vragen die uit de samenleving op onze kerken afkomen. Hieronder vallen zaken als crematie, moderne bewapening, homofilie e.d.

Weer andere besluiten van de Synode betroffen onze verhouding tot andere kerken, zowel in het binnenland als in het buitenland. Wat het binnenland betreft had de Synode nog al wat tijd nodig om een besluit te nemen inzake onze verhouding tot de Nederlands Gereformeerde Kerken. Ten aanzien van het buitenland vroeg met name de Gereformeerde Oecumenische Synode nogal wat aandacht.

Verder werd er een aantal kerkrechtelijke zaken behandeld, zoals een nieuw reglement op de kerkvisitatie. En dan waren er natuurlijk ook allerlei besluiten inzake door verschillende deputaatschappen verrichte werkzaamheden, zoals bijvoorbeeld op het terrein van het jeugdwerk, de Evangelisatie, e.d. U ziet wel, dat het een hele lijst is en de lijst is lang niet volledig. Ik zal echter niet naar volledigheid streven. Straks zullen de Acta verschijnen, en daar zal alles in te lezen zijn.

Kerkelijk lied

De zaak, die voor heel wat mensen — zowel voorstanders als tegenstanders — tot de gewichtigste agendapunten van de Synode heeft behoord, is die van het kerkelijk lied. Over deze zaak heeft de kerkorde, zoals die onder ons functioneert, ook iets te zeggen. In artikel 69 van de kerkorde lezen we: „In de eredienst zullen de 150 psalmen gezongen worden, alsmede berijmde Schriftgedeelten, door de Generale Synode vast te stellen”.

Deze bepaling heeft al jaren in onze kerkorde gestaan en lange tijd was er geen behoefte aan hier verandering in aan te brengen. Dat

is nu veranderd. Er blijkt nu bij een deel van onze gemeenten wel behoefte te bestaan om naast de psalmen en de berijmde Schriftgedeelten ook andere liederen te mogen zingen. In sommige kerken is men hier al lang toe overgegaan, zelfs zonder toestemming van de Generale Synode, omdat men meent, dat dit alleen ter beoordeling staat aan de plaatselijke kerk.

Over die vraag naar gezangen is uitvoerig gesproken op voorafgaande Synoden. Er was al een deputaatschap om deze zaak te onderzoeken en dit deputaatschap had al uitvoerig gerapporteerd op de Generale Synode van Amersfoort 1980. Dat rapport is later uitgegeven onder de titel „Eenstemmig”.

De Synode van 1980 deed ook een uitspraak. Vastgesteld werd, dat het niet tegen de Schrift ingaat als in de eredienst gezangen gezongen worden, want de Schrift verbiedt het immers niet. Deze uitspraak van de Synode van 1980 werd echter wel gekoppeld aan een aantal andere uitspraken. Er werd bijvoorbeeld op gewezen, dat de geschiedenis van de kerk laat zien, dat er gevaren verbonden zijn aan het invoeren van gezangen. Bovendien werd gesteld, dat de hoofdlijn van de reformatie een lijn zonder gezangen is. Ook werd vastgesteld, dat het eventueel overgaan tot het zingen van gezangen niet ten gevolge mag hebben dat de spanningen in ons kerkverband toenemen, waarom als een van de voorwaarden voor een besluit in genoemde richting werd gesteld, dat de eenheid in de kerken er niet door geschaad mag worden.

De deputaten moesten na 1980 dus opnieuw aan het werk. Dit maal om te onderzoeken of de eenheid der kerken er onder zou lijden als besloten zou worden gezangen in te voeren. Of, anders gezegd, of er in de kerken voldoende eenparigheid bestond om tot een dergelijk besluit te komen.

Ook op de Synode, waarover we nu schrijven, lag een uitvoerig rapport van deputaten ter tafel. Waren de deputaten in 1980 nog uitgekomen met een eensluidend rapport, dat was dit keer niet gelukt. Ze waren wel één in de constatering, dat er in de kerken heel verschillend over wordt gedacht. Dat was duidelijk gebleken uit de reacties uit de kerken, waar de Synode van 1980 uitdrukkelijk om had gevraagd. Zoveel was uit die reacties wel duidelijk, dat deze zaak zeer gevoelig ligt in de kerken.

Waar deputaten niet in overeenstemden was in de vraag: Kunnen we toch overgaan tot het zingen van schriftuurlijke liederen? Vier van de zeven deputaten vonden dat het wel kon. Zij waren van mening, dat de behoefte aan gezangen, zoals die in de kerken voorkomt, legitiem is. Bovendien wezen ze met klem op de constatering, gedaan door de Synode van 1980, namelijk dat de Schrift het zingen van gezangen nergens verbiedt. Maar als de Schrift het niet verbiedt, mogen wij het elkaar dan wel verbieden? Weer een ander argument, dat zij hanteerden, was, dat door nu een bepaalde bundel met liederen, die allemaal grondig bestudeerd en getoetst zijn, te aanvaarden, de praktijk van het zingen uit het Liedboek, zoals dat hier en daar voorkomt, kan worden omgebogen. En, zo stelden deze vier deputaten, de eenheid van de kerken komt toch onder druk te staan, of de Synode nu wel of niet besluit tot het zingen van gezangen over te gaan.

Op grond van deze en andere argumenten bevalen deze vier deputaten de Synode aan, om de inmiddels samengestelde liederenbundel aan te nemen en die voor gebruik in de eredienst vrij te geven.

Tegenover het standpunt van deze vier deputaten stond dat van de drie andere deputaten. Zij waren op grond van de binnengekomen reacties uit de kerken tot de conclusie gekomen, dat de nodige eenparigheid in de kerken ontbreekt. En aangezien het duidelijk een voorwaarde van de Synode van 1980 was geweest, dat alleen van 1980 was geweest, dat alleen bij voldoende eenparigheid het vrije lied kon worden ingevoerd, waren zij nu van mening dat niet kon worden overgegaan tot het vrijgeven van een liederenbundel, aangezien aan de voorwaarde niet was voldaan. Wel waren zij met de andere vier deputaten van mening dat de Schrift het zingen van gezangen niet verbiedt, maar, zo voegden de

drie er aan toe, dat wat de Schrift niet verbiedt moet daarom nog niet noodzakelijk gedaan worden. Bovendien was hun mening dat we goede aandacht moeten geven aan die Schriftplaatsen die de eenheid in de gemeenten, ook in liturgische aangelegenheden, benadrukken.

Met deze twee tegenovergestelde standpunten werden de synodeleden dus geconfronteerd. Maar, daarbij bleef het niet. Afgedacht van dit rapport van deputaten waren er ook nog twee instructies over dezelfde materie. Een was afkomstig van de Particuliere Synode van het Oosten; de andere kwam van de Particuliere Synode van het Zuiden. In verschillende bewoordingen werd toch in feite hetzelfde beoogd: beide instructies vroegen de Synode niet over te gaan tot het zingen van gezangen.

Maar er was nog meer materiaal ter tafel. Tegen de genoemde instructie van de P.S. van het Oosten waren twee bezwaarschriften ingediend van kerken in het ressort van deze P.S., te weten de kerken van Amersfoort en Veenendaal-Bethel. Deze kerken waren het met de instructie niet eens en verzochten de Synode de instructie af te wijzen. Tenslotte was er ook nog een bezwaarschrift van Meerkerk, tegen het door de Synode van 1980 genomen besluit, waarin om revisie van dit besluit werd gevraagd.

Al dit materiaal werd toevertrouwd aan een synodale commissie. Maar toen deze commissie met haar rapport gereed was en dit rapport aan de Synode aanbood, bleek, dat ook binnen deze commissie men niet tot overeenstemming had kunnen komen. De meerderheid van de commissie stelde voor, in de lijn van de meerderheid van deputaten, de bundel liederen vrij te geven en dus over te gaan tot het zingen van het vrije lied in de eredienst. De minderheid van de commissie stelde voor te blijven bij de bestaande redactie van art. 69 K.O. en dus geen gezangen in te voeren. Hiermee bleef de minderheid van de commissie in de lijn van de minderheid van deputaten.

Bij de behandeling van deze rapporten kwamen vele tongen los. Een groot gedeelte van de dag ging heen met het stellen van vragen en geven van antwoorden, met het pleiten voor aanneming van de bundel en argumenteren tegen vrijlating. Behalve door vele synodeleden werd het woord gevoerd namens de meerderheid van de commissie door oud. D. Koole en namens de minderheid van de commissie door ds. P. Roos. Namens de meerderheid van deputaten sprak drs. W. Steenbergen en namens de minderheid van deputaten ds. J. Brons. Tenslotte gaven nog twee hoogleraren prae-advies, waarna de bespreking om des tijds wil moest worden afgebroken. In een volgende zitting zou de zaak weer worden opgenomen.

Een paar dagen later was de materie weer aan de orde. Bij die gelegenheid konden ook voorstellen worden ingediend. Van de ingediende voorstellen noem ik er twee. Het ene was afkomstig van ds. B. van Smeden en dat beoogde hetzelfde als wat de meerderheid van de commissie had voorgesteld. Een ander voorstel was een uitvoerig en geargumenteerde voorstel van ds. J. Westerink, dat beoogde, net als het voorstel van de minderheid van de commissie, niet over te gaan tot het invoeren van het vrije lied.

Volgens velen kon de Synode toen wel tot stemming overgaan. Er lagen twee duidelijke voorstellen. Velen voelden het zo aan, dat de zaak rijp was voor een beslissing.

Toen werd er echter eerst nog door drie hoogleraren prae-advies gegeven, in welke adviezen gewezen werd op de mogelijkheid om het aantal berijmde Schriftgedeelten uit te breiden. Aan dit punt was in de discussie inderdaad geen aandacht geschonken. Ds. J.H. Velema nam dit over in een voorstel, dat erop neerkwam, dat de commissie eerst de zaak van de berijmde Schriftgedeelten nog eens nader zou onderzoeken. Pas daarna zou de Synode kunnen besluiten over al of niet invoeren van het vrije lied.

Op dit ogenblik ontstond er nog al wat verwarring in de Synode. Niemand had dit voorstel verwacht en het werd ook niet goed begrepen. Het algemeen gevoelen in de vergadering was, dat we klaar waren voor de stemming. Daardoor had het ingediende

voorstel voor de een iets van een troostprijs en voor de ander iets van een compromis.

Dat noch het een noch het ander de bedoeling was, werd pas geleidelijk aan beseft. Het voorstel was gedaan omdat anders de stemming mogelijk een elkaar overstemmen zou zijn geworden. Hoe de uitslag ook zou zijn geweest, het zou "hard" aankomen. Het voorstel beoogde dit te voorkomen. Maar, zoals gezegd, dat dit de intentie was, werd pas later beseft.

Het resultaat was in ieder geval, dat de verdere afhandeling van de zaak verdaagd werd tot de tweede zittingsweek. De commissie moest weer aan het werk en pas drie weken later zouden we er weer mee bezig zijn.

Toen het zover was, bleek aan de afgevaardigden, dat de standpunten binnen de commissie niet gewijzigd waren. Heel de commissie drong aan op een beslissing. Maar de meerderheid van de commissie was van mening geleven, dat de beslissing moest zijn: gebruik maken van de bundel liederen. De minderheid had het voorstel-Westerink overgenomen en adviseerde: blijven bij de huidige redactie van art. 69 K.O. Wel had de minderheid in haar voorstel verwerkt de suggestie om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van uitbreiding van het aantal berijmde Schriftgedeelten.

Veel is er toen niet meer gediscussieerd. Dat was ook niet meer nodig. Welke nieuwe dingen zouden er nog gezegd kunnen worden? Was al niet alles aan de orde gekomen?

Toen tot stemming werd overgegaan, was er merkbare spanning in de vergadering. Vooral ook doordat de praeses hoofdelijk liet stemmen. De namen van alle afgevaardigden werden opgelezen en ieder moest zich uitspreken "voor" of "tegen". Eerst werd het voorstel van de meerderheid van de commissie in stemming gebracht. Het werd verworpen met 24 stemmen voor en 28 tegen. Toen kwam het voorstel van de minderheid in stemming. Weer moesten de afgevaardigden zich uitspreken. Weer was de uitslag 28-24, maar nu waren er 28 voor het voorstel. Daarmee had de Synode het vrije lied afgewezen en besloten de aangeboden bundel liederen niet te aanvaarden voor gebruik in de eredienst. Art. 69 van de kerkorde zal niet gewijzigd worden.

Bij afzonderlijk besluit werd ook nog aangenomen het voorstel om te laten onderzoeken of het aantal berijmde Schriftgedeelten kan worden uitgebreid. Daarbij werd nog eens uitdrukkelijk herhaald, dat onder berijmde Schriftgedeelten moet worden verstaan „bewerkingen in liedvorm van aaneengesloten passages uit de Heilige Schrift, waarin de oorspronkelijk tekst getrouw wordt gevolgd”.

Door deze beslissing werd de behandeling van een moeilijk en controversieel punt afgesloten. Uiteraard was niet iedereen met de uitslag van de stemming gelukkig. Het was te voorzien, dat die of gene wel revisie van het genomen besluit zou aanvragen. Dat is inmiddels ook al aangekondigd. En natuurlijk, de kerken hebben dit recht. Maar het is wel jammer, dat het gebeuren gaat. Het ware beter geweest als we allen bij dit synodale besluit waren gebleven om van daar uit te gaan zoeken naar herstel van de onderlinge betrekkingen.

Nadat het besluit genomen was, was er voor enige tijd een wat gelaten stemming op de Synode. Gelukkig kwamen er toen juist wat "lichtere" zaken aan de orde, waardoor er een zekere ontspanning kon optreden.

Vanwege het belang van het besluit en vanwege het feit, dat nu al aangekondigd is dat revisie ervan zal aanvraagd worden, zullen we in een volgend nummer de tekst van het besluit onverkort weergeven (de ruimte in dit nummer is reeds verbruikt).

P. den Butter.

Jeugdappèl te Driebergen

Op zaterdag 22 oktober j.l. werd er een landelijk jeugdappèl gehouden in Het Grote Bos te Driebergen. Daar was een zaal van zo'n vier- of vijfhonderd zitplaatsen geheel gevuld. Er moesten vele stoelen worden bijgezet. Er waren veel jeugdigen aanwezig

uit het hele land. Ook waren er vele volwassenen, onder wie ook verschillende predikanten en andere ambtsdragers. De jeugdvereniging van Meerkerk had alles goed georganiseerd. We mochten zelf de appèldag openen en sluiten. Het thema voor deze dag was: ons leven. Ds. L. W. van der Meij sprak over: ... in de wereld en Ds. R. van Beek over: ... anders dan de wereld?

's Middags was er beantwoording van de in de pauze schriftelijk ingediende vragen, door de beide sprekers, onder leiding van de voorzitter van de jeugdvereniging.

Daarna was er nog een declamatorium: ons leven, dat onder begeleiding van dia's door vier leden van de jeugdvereniging verzorgd werd. Er werd veel gezongen, alles zoals we gewoon zijn. In de pauze schaarden vele jeugdigen zich rondom het orgel om samen te zingen. Het was te merken, dat de stemming goed was en dat er eensgezindheid was.

Het is een goede dag geworden, die het saamhorigheidsgevoel onder de jeugd moet versterken en zo ook ons kerkelijk leven ten goede moet komen. Er werd ruim f. 3.300,- gecollecteerd. Daaruit moeten de kosten worden betaald. Wat er overblijft is voor de ondergrondse kerk.

Het is verblijdend dat zulke dagen worden gehouden. Een appèl op de jeugd en op ons allen is voortdurend noodzakelijk. De Heere moge er Zijn zegen aan verbinden.

B.

Terdege

Dat is de naam van een nieuw familieblad. De directeur zond het eerste exemplaar ter recensie toe, met vriendelijk verzoek om, indien mogelijk in dit nummer van ons blad Terdege te recenseren.

We hebben kennis genomen van dit nieuwe familieblad en willen een voorlopige beoordeling geven.

De algemene indruk is dat we hier te maken hebben met een blad, dat zeer verzorgd is uitgeven. De tekst is voorzien van bijpassende foto's; tussen de artikelen vinden we bladzijden met advertenties. Uit de inhoudsopgave noemen we: Pag. 4: Meditatie (van Ds. J. van der Haar te Houten), Pag. 5: Huisknecht in een tophotel, Pag. 8: Het leven van Jan Minimaal, Pag. 15: Terzake, Pag. 16: Pastoraal bekeken (van Ds. D.J. Budding te Nederhemert), Pag. 20: Natuurlijk, Pag. 23: Muziek, Pag. 24: Moeders over (op)voeding, Pag. 28: Medische rubriek, Pag. 30: Hanze-steden, Pag. 32: Blaadje groen, Pag. 33: Cultuur, Pag. 34: Koninklijk huis, Pag. 37: Kinderverhaal Martijn, Pag. 38: Vervolgverhaal „De Eerkroon”, Pag. 41: Recepten, Pag. 42: Jeugdrubriek, Pag. 44: Handwerken, Pag. 47: Puzzelpagina. Daaruit blijkt wel de grote verscheidenheid in het blad. Er is wat in voor kinderen, voor jonge mensen, voor de huisvrouw enz. Het blad bevat artikelen, die de belangstelling zullen trekken van mensen van allerlei leeftijd en ontwikkeling en omstandigheden.

Het blad kost f 79,50 per jaar, f39,— per halfjaar.

Er waren al gauw meer dan 13.000 abonnees. Dat heeft de verwachtingen overtroffen. Het is gebleken, dat het blad in een bepaalde behoefte voorziet. Het is gebleken, dat bepaalde bladen die in onze gezinnen niet thuis horen toch vele huizen binnenkomen en daar hun verkeerde invloed in de gezinnen uitoefenen. Terdege kan er toe bijdragen, dat zulke bladen uit onze gezinnen worden verbannen.

Blijft nog de vraag of het niet beter was geweest om samen met De Gezinsgids en De Schakel een gezinsblad uit te geven. Die vraag menen we bevestigend te moeten beantwoorden. We weten echter, dat er serieuze pogingen zijn aangewend om tot een vorm van samenwerking te komen met de uitgevers van genoemde bladen. Dat is niet gelukt. Mogelijk dat er toch nog behoefte ontstaat om elkaar te zoeken. We zouden het betreuren, wanneer De Gezinsgids en De Schakel onder de uitgave van Terdege zouden hebben te lijden. Dat hoeft natuurlijk niet, wanneer de financiële kant geen bezwaar oplevert. We hoorden van iemand, die al op beide bestaande bladen geabonneerd was en nu ook abonnee van Terdege geworden is. Het zou ook een goede zaak zijn, wanneer De Gezinsgids en De Schakel de handen ineen zouden slaan.

Tenslotte, we hopen dat genoemde bladen zich kunnen handhaven en dat ook Terdege

een goede ingang vindt in onze gezinnen. Daarbij is natuurlijk van grote betekenis, dat de inhoud in elk opzicht verantwoord blijft. Dan kan de Heere er Zijn zegen over gebieden.

B.

Driestar

De opleiding voor onderwijsgevenden gaat per 1 augustus 1984 veranderen.

Op die datum worden de pedagogische akademies en de opleidingen voor kleuterleidsters omgevormd tot pabo-scholen (pedagogische akademie voor het basisonderwijs). Ook de scholengemeenschap „De Driestar” te Gouda start op die datum met een geheel nieuw pabo-programma deze vierjarige dagopleiding.

Ter informatie aan de toekomstige studenten wordt op D.V. 11 november a.s. een open dag gehouden.

Belangstellenden zijn op die dag welkom om 14.00 uur in het schoolgebouw, Ronsseweg 557 te Gouda.

Handreiking

In het vorige nummer schreef ik een artikelje over de serie schetsen van predikanten van de Calvijn-kring. Ik kreeg verschillende reacties. Daarom wil ik er hier nog even op terugkomen. Het gaat om wat ik schreef over de schets over het boek Ruth. Op de voorgrond wil ik stellen, dat ik waardering heb voor de arbeid van deze predikanten. Indertijd heb ik zelf aan de jeugd uit deze streek in overweging gegeven om zich met deze predikanten in verbinding te stellen, wat tot een goede uitslag heeft geleid. Verschillende gemeenten hebben de uitgave van de schetsen financieel gesteund om de kosten van de boekjes voor de jeugd zo laag mogelijk te houden. Steeds heb ik met belangstelling kennis genomen van de schetsen. Daarom schreef ik er ook een en andermaal over in ons blad. Deze serie is het waard, dat de jeugd er gebruik van maakt.

We menen toch, ondanks alle waardering, wel eens een opmerking te mogen maken. Dat dient slechts ter opscherping. Dat is nu ook gebleken. De eerste reactie kwam van de schrijver van de schets. Het ging over Ruth, toen ze haar keus uitsprak en dus met Naomi meeging. Hoe moeten we haar zien? We zijn het er over eens, dat zij toen genade bezat. Uit wat in de schets staat kreeg ik de indruk, dat de schrijver bedoelde, dat zij gekomen was tot de toeëigening des geloofs. Uit wat hij nu schreef blijkt dat niet het geval te zijn. Graag nemen we hier over, wat hij ter toelichting zegt: Ik heb willen aangeven dat het Ruth niet om Naomi, maar om God te doen was geworden. Door Gods genade mocht ze die keus doen en Hem zelfs 'mijn God' noemen. Zo gaf ze weer bij Zijn volk te willen behoren en zich aan hem te willen onderwerpen. Al weet ze dat die God rechtvaardig is, al weet ze dat ze zelf buiten de gemeenschap van die God staat.

We zijn de schrijver dankbaar voor deze toelichting. In dat licht moet dus ook gezien worden wat hij verder over Ruth in zijn schets schrijft. Zij werd zo ook een medeburger der heiligen en een huisgenoot Gods.

In het bovenstaande meen ik ook een lezer van ons blad beantwoord te hebben, die o.a. schreef: Hadden we, dacht ik, maar meer Ruth's, die door genade keuze bepalen en vandaar al met het verloren beeld Gods bezig zijn in een ingespannen en nauwe levenswandel.

Inderdaad. De Heere geve dat er nog velen mogen komen tot die keus:

Ik ben een vriend, ik ben een metgezel.
Van allen, die Uw naam ootmoedig vrezen,
En leven naar Uw goddelijk bevel.

B.

Voor de jeugd

Het Zonnekind 67

„Simson nu ging heen naar Gaza, en hij zag aldaar een vrouw, die een hoer was; en hij ging tot haar in.”

Richteren 16 : 1

Beste jongelui!

Wij hebben Simson op reis gezien naar Gaza, die stad van de Filistijnen. Wat dreef hem daar heen, wat ging hij daar doen? Dat zijn

vragen waar we moeilijk om heen kunnen. Hij ging daar beslist niet naar de kerk, want die was er niet. Het was een heidense stad, waar alleen maar één of meer tempels aan de afgod gewijd stonden.

Ik geloof dat ik niet teveel zeg, dat hij er heen ging om gelegenheid te zoeken van de Filistijnen, zoals dat ook van hem beschreven staat in Richt. 14 : 4. Hij was tenslotte richter en het was zijn roeping om de Filistijnen, waar hij dat ook maar kon, afbreuk te doen. Hij ging er dus heen om er een werkbezoek te brengen. Tot zover kun je er geen kwaad van zeggen. Hij moest tenslotte zijn roeping ook te Gaza vervullen.

Daar is zelfs voor ons nog wel het een en ander uit te leren. Want ook wij hebben in de wereld een roeping te vervullen. We zijn tot werken in de wereld geroepen. Die roeping is voor elk mens weer verschillend. De een gaat naar school, de ander gaat naar kantoor. Een derde gaat naar de fabriek of naar een andere plaats. Maar het is altijd in de wereld. Het is zelfs in deze tijd nog een voorrecht te achten als je in de wereld nog werk hebt. Want we leven in een tijd van toenemende werkloosheid. Bizar voor jonge mensen is dat een bezoeking. Te willen werken en geen werk te kunnen krijgen, denkt daar niet gering over. Ik zou al mijn jeugdige vrienden en vriendinnen willen zeggen: Spreek over deze dingen maar veel met de HEERE. Want Hij kan wegen openen waar ze door ons niet worden gezien. En als het werk uitblijft, ga er dan niet bij zitten, maar probeer je tijd op de een of andere manier toch nuttig door te brengen. Als je werk hebt, verricht dit dan op een zodanige wijze, dat het voor God verantwoord is.

Simson ging dus naar Gaza, om er een werkbezoek te brengen. Hoe heeft hij zijn reis gemaakt? Dat is ook een vraag de overdenking wel even waard. Want ik hoorde eens iemand zeggen: een mens is nooit alleen. Hij heeft altijd iemand bij zich, het zij goed of kwaad gezelschap. En dat is ook zo!

Ik geloof dat Simson zijn reis wat overmoedig heeft gemaakt. Want er was al het een en ander gebeurd in zijn leven. Hij had eens dertig Filistijnen verslagen toen hij met die filistijnse schone zou gaan trouwen. Bij een andere gelegenheid werd hij door drie-duizend mensen van zijn eigen volk gebonden overgeleverd aan de Filistijnen. En de banden werden door hem verbroken alsof het in het geheel geen banden waren. En het was nog niet zo lang geleden dat hij met een ezelskinnebak duizend man had verslagen, waarbij nog al diegenen kwamen die door de vlucht de dood zochten te ontkomen. Wat zou hem daarom in Gaza kunnen gebeuren? Simson was niet bang!

Overmoedig zijn is een gevaarlijke zaak. Want dan overschat men zichzelf. En wie is er zo bescheiden dat hem dat nooit eens overkomt? Wij "kunnen" het dan wel. En als "wij" het wel kunnen dan hebben we God niet nodig. En dat zijn juist de momenten die de duivel heel goed weet te gebruiken. Hij is wel niet alwetend, maar weet toch wel heel veel. Hij kent de zwakke plekken in iemands leven. En daar richt hij zijn aanvallen op. Ik zou ten deze willen zeggen: Weest op uw hoede!

Simson had in zijn leven een zwak voor vrouwen. Een op zichzelf heel menselijke trek, zelfs geen ongeoorloofde trek. Want het mannelijke geslacht is anders dan het vrouwelijke. Zij zijn krachtens de schepping op elkander aangelegd. Veronderstel dat een man nooit naar een vrouw mocht kijken, hoe zou er ooit een huwelijk tot stand kunnen komen? Het gevaarlijke alleen is dat een mens een zondig hart heeft en dat de zonde ook hier veel verwoest.

Had Simson op zijn gang naar Gaza nu maar gebeden: Wend, wend mijn oog van d'ijdelheden af, opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren. En wordt mijn vlees door 't kwade licht verrast, Ai laat het mij toch nimmer overhèren ... dan zou hij voor veel kwaad bewaard gebleven zijn.

Vergeet dat ook niet als jullie de wereld ingaan om je werk te verrichten. Ga er biddend heen, dat kan je voor veel zonden bewaren, terwijl je er anders zo heel gemakkelijk in valt. Zie het maar aan Simson.

„Simson nu ging heen naar Gaza, en hij zag aldaar een vrouw, die een hoer was, en hij ging tot haar in.”

Het staat er zo heel eerlijk. De vrouw, die een

hoer was. Zij was een prostitué. Simson verkeerde dus in een "rose buurt". Dat is geen beste buurt. Zo ver weten jullie dat wel. Als je er niet strikt nodig wezen moet, ga er niet heen, want het verkeer daar, is levensgevaarlijk.

De wijze Salomo zegt dat zij lonkt met haar ogen en dat zij vleit met haar tong. Zij spreekt heel lieve woorden om vooral jonge mensen in haar garen te verstrikken. Zij lokt hen mee naar haar huis om daar op een slechte manier, niet nader te beschrijven, met hen te verkeren. Een hoer is een diepe gracht. Wanneer men daarin valt, komt men er maar heel moeilijk uit. De wegen waarop een hoer haar slachtoffers leidt, worden daarom "wegen des doods" genoemd.

Op zulk een weg was Simson terecht gekomen. De val die hij gemaakt heeft is met "zien" begonnen. Toen hij haar gezien had en zij haar strikken voor hem spande, liep hij er in. Want "hij ging tot haar in". Dat is een bijbelse uitdrukking die een zekere gemeenschap aanduidt, die alleen maar in het huwelijk geoorloofd is. Verbijsterd kunnen we ons afvragen: Hoe is het mogelijk dat het zover met iemand komen kan? Dat dit een wereldling overkomt, kunnen we nog plaatsen, maar dat dit ook een "bijbelheilige" overkomen kan, is maar moeilijk te begrijpen.

Ik zou zeggen: schort je oordeel nog even op, en kijk eerst eens naar jezelf. Want als jullie naar je werk gaan, wordt jullie ook veel te zien gegeven. Al kom je de publieke vrouw dan misschien niet in levende lijve tegen, de satan heeft nog meer mogelijkheden om jullie in dat vangaren te verstrikken. Je ziet ze tegenwoordig in de krant, in het geïllustreerde blad, in het boek, op de T.V. enz. We leven tegenwoordig in een z.g.n. "naaktcultuur". En door de oogpoort verschaft de vreemde vrouw zich heel gemakkelijk toegang in het hart van een mens, en niet in het minst in het hart van een jong mens.

Weest ten deze maar heel eerlijk voor God. Als al dat verleidend materiaal je voor ogen wordt geschilderd, wat doet het je dan? Het kan wezen dat je er van gruwet, terwijl het je toch te pakken genomen heeft. Je weet het "beeld" dat steeds weer voor je ogen komt, niet kwijt te raken. Je gaat er mee naar bed. Je droomt ervan. Je komt in het verborgene tot allerhande dingen, die je niet graag aan een ander vertellen zou.

Niet elk jong mens is aan Jozef gelijk, die ook in verzoeking geleid werd, en zeide: Zou ik

zo'n groot kwaad doen en zondigen tegen God? En als je zo wezen mag, verhef je dan ook daar maar niet op, want wat je vandaag de voordeur van je leven uitwerpt, dat komt morgen de achterdeur binnen.

En als je in de verzoeking bewaard gebleven bent, weet dan dat je het ook alleen maar aan Gods genade te danken hebt, dat je in deze strikken niet bent terecht gekomen. Of het zou niet waar moeten zijn wat David zegt, dat het hart "een vuile bron" is. Ook onze belijdenis spreekt een zelfde taal als hij zegt dat het een "onzalige fontein" is. Een ieder die eerlijk voor God gemaakt wordt, gaat deze dingen onderschrijven in zijn leven. Wie dat niet doet is een vreemdeling in zijn eigen hart.

Mogelijk zegt iemand: Simson is in dit opzicht als richter toch geen type geweest van de Heere Jezus. Inderdaad, terwijl hij zich bij die hoer bevond, kun je hem moeilijk een type noemen. Hij was veeleer het tegendeel. Hij was in dit opzicht een antitype! Je kunt hem wel een type noemen in geestelijk opzicht, van het volk waaruit hij was voortgekomen. Want in de bijbel wordt het omgaan met de afgoden "hoererij" genoemd. Het volk Israël bedreef geestelijk overspel. Het was de zonde bij uitnemendheid, waar het iedere keer weer in viel. En dat is een zeer verschrikkelijke zaak. Als God het volk had behandeld, naardat het volk de Heere behandelde, dan keerde Hij het voor goed de rug toe.

Doch dat doet Hij nu niet. Hij is met barmhartigheid bewogen over dat volk, iedere keer weer, omdat er EEN de schande heeft willen dragen van het omgaan met vreemde vrouwen. Heeft men het van Hem

niet gezegd dat Hij een vriend was van hoeren en tollenaars? Daarom is er voor Simson toch nog verwachting. Ja, die is er voor elke zondaar, die zich niet boven Simson verheffen kan. Hij heeft onze smaadheid gedragen opdat wij nimmermeer te schande gemaakt zouden behoeven te worden. Wie dat verstaat, komt in het wonder van Gods genade terecht. Hij prijst zichzelf niet, doch hij zal het wel de Heere doen. Verstaan jullie dat?

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Wel eens op **TEXEL**

geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en... rust.

U kunt op

'DE VERRASSING'

gebruik maken van volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w.

Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan.

Tel. 02223-661 of 391.

1958 - 25 jaar - 1983

Woninginrichting en stoffering

Meubelen en vloerbedekking
Gordijnen - zonwering enz.

Vrijblijvend komen wij bij U aan huis met onze stalen collecties.

Bel ons eens voor een afspraak.

Beleefd aanbevelend
B. Elderkamp
Frankenoord 17
Rotterdam
Tel. 010 - 823487

□ „Repos Ailleurs" te Driebergen, RUSTOORD voor eenzaam, herstellen, oververmoeiden en zij die, binnen eigen kring, er eens uit willen of moeten. Houdt u Gods Dag in ere en bent u afkerig van t.v. e.d. belt u dan eens 03438 - 12466.

STICHTING 'REFORMATORISCHE HULPAKTIE WOORD EN DAAD'

Het comité Rotterdam van bovenvermelde stichting hoopt D.V. zaterdag

19 november a.s.

een koor- en samenzangavond te leggen in het kerkgebouw van de Christelijk Gereformeerde Kerk te Rotterdam-Kralingen, Jeruzalemstraat 25.

Medewerking aan deze avond zal worden verleend door:

- Chr. Geref. Zangkoor 'Jeruzalem' o.l.v. Jan Junte m.m.v. Ben Elderkamp, orgel.
- Chr. Thools Mannenkoor 'Rehoboth' o.l.v. Rijk J. Rijkse, m.m.v. Henri Aarnoudse, orgel.
Tenor solist: Johan Baaij.

De avond zal geopend en gesloten worden door Ds. P. Beekhuis, Chr. Geref. predikant te Rotterdam-Kralingen. Ds. M. Goudriaan, Ned. Herv. predikant te Ouderkerk aan den IJssel, hoopt een meditatie te houden.

De aanvang is om 19.30 uur. De toegang is vrij.

U BENT VAN HARTE WELKOM.

**Het nieuwe familieblad
Terdege verschijnt
om de 14 dagen.**

**TERDEGE EEN BLAD
VOOR
JONG EN
OUD**

Bon in een open envelop zenden naar:
Familieblad Terdege
Antwoordnummer 1039
7300 VB Apeldoorn
zonder postzegel verzenden.

Ja, ook wij vinden een principieel familieblad voor

☐ Daarom mag u onderstaande persoon/familie voor een jaarabonnement (f 79,50) noteren: ☐ Voor een halfjaarabonnement (f 42,-) ontvangt alleen de aanbrengrer deze fraaie theelepels.

aanbrengrer en abonnee krijgen dan beide de geheel nieuwe, zwaar verzilverde theelepels.

nieuwe abonnee

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

VUL DAAROM VANDAAG NOG DEZE BON IN.

ons christelijk volksdeel een goede en zeer belangrijke zaak.

aanbrengrer

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Handtekening:

Grote wervingsactie t/m 31 december 1983

Wie zijn familie, burens, vrienden of bekenden door middel van onderstaande bon voor één jaar abonneert

op het nieuwe familieblad Terdege ontvangt van ons de geheel

NIEUW ONTWORPEN

**KONINGIN BEATRIX-
TERDEGE-THEEPEL**

(zwaar verzilverd en de koningin in kleur)

**maar... niet alleen u krijgt
de lepel, ook de nieuwe
abonnee ontvangt hem van ons
cadeau!**

TERDEGE Een familieblad met:

- ★ **principiële voorlichting**
- ★ **boeiende reportages**
- ★ **interviews en fijne verhalen**
- ★ **interessante wetenswaardigheden**

Bon